

SVET ROMSKE SKUPNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Lendavska 16a, 9000 Murska Sobota, tel.: 02 526 13 04, E: rskupnost@siol.net

Datum: 6.5.2020

Zadeva: Odziv na osnutek - Priprava sedmega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti .

Urad Vlade RS za narodnosti je z dopisom 4.5.2020 pozvala med drugim tudi Svet romske skupnosti Republike Slovenije, da se odzove na osnutek sedmega poročila Vlade Republike Slovenije o položaju romske skupnosti . Poročilo temelji predvsem na izvajanju Nacionalnega programa ukrepov za Rome za obdobje 2017–2021 (v nadaljevanju: NPUR 2017–2021), pristojnih ministrstev in vladnih služb ter nekaterih drugih institucij kot tudi aktivnosti samoupravnih lokalnih skupnosti, kjer živijo Romi, in Sveta romske skupnosti RS.

Odziv Sveta romske Skupnosti Republike Slovenije:

Izobraževanje:

V poročilu, ki ga je podalo MIZŠ opažamo, da je premalo omenjena skrb in dejavnosti glavnih izobraževalnih inštitucij, torej šol. V poročilu ne zaznavamo strokovna mnenja in stališč učiteljev iz šol. Nikjer niso omenjena mnenja, stališča in predloge najbolj pomembnih sektorjev pri izobraževanju romskih otrok (šolo, učitelji). Prav tako pogrešamo konkretne predloge šol po izboljšanju učnih rezultatov romskih otrok v šolah. MIZŠ daje preko poročila občutek, da so v procesu izobraževanja najbolj pomembni izvenšolske dejavnosti, ki se izvajajo preko različnih razpisov bodisi preko EU ali RS.

V poročilu daje MIZŠ veliko pozornost pridobivanju različnih informacij v zvezi z izobraževanjem Romov. Ne pa tudi konkretnim potrebam izobraževanja Romov.

MIZŠ daje posebno pozornost tudi izobraževanju oziroma pridobivanju znanja s področja romske zgodovine, kulture in jezika. Vendar v ta proces ne vključujejo romsko skupnost (Svet romske skupnosti, romske inštitucije, ki se s tem ukvarjajo, romske strokovnjake na tem področju itd.)

Zaposlovanje:

MDDSZ izvaja različne pomembne aktivnosti za Rome preko delavnic, usposabljanj, izobraževanja itd. Zaposlovanje pripadnikov romske skupnosti je za njihov ekonomski in socialni status zelo pomemben, zato smo mnenja, da zgolj omenjene aktivnosti MDDSZ niso dovolj za uresničevanje zaposlovanja Romov. Potrebno je pripraviti programe za dolgoročnejše zaposlovanje pripadnikov romske skupnosti. MDDSZ bi lahko organiziral širšo razpravo o zaposlovanju Romov in na njo povabila predstavnike lokalne skupnosti, predstavnike romske skupnosti, podjetja ter nekatere ministre. Na podlagi skupnih ugotovitev in predlogov bi lahko ministrstvo pripravilo učinkovitejšo strategijo zaposlovanja Romov. Podpiramo programe MDDSZ za usposabljanje socialnih delavcev, ki se ukvarjajo s težavami Romov, kakor tudi programov proti prisilnim porokam Romov. MDDSZ pozivamo k pripravi ukrepov za pridobivanje štipendij za romske dijake in študente.

Zdravstveno varstvo:

MZ se je zadnjih nekaj let lotilo izvajanja zdravstvenih vsebin za Rome. To vrsto izvajanja ministrstva podpiramo. Predlagamo pa, da izdela program po katerem bi se lahko v zdravstvene ustanove zaposlovalo več pripadnikov romske skupnosti z ustrezno izobrazbo.

Bivanjske razmere in dostop do stanovanj:

V slovenskem prostoru je bilo v preteklosti izvedenih kar nekaj raziskovalnih projektov v zvezi z bivanjskimi razmerami in na podlagi teh so bile podane tudi nekatere rešitve.

Predlagamo, da se za že ugotovljene rešitve pripravi strategija pri kateri naj sodelujejo MOP, MZI, občine, predstavniki Romov, Stanovanjski sklad RS in Ministrstvo za kmetijstvo.

Predlagamo programe za integracijo romske skupnosti. Tako država kot lokalne skupnosti razpolagajo z zemljišči in objekti za katere nima izdelane uporabne in načrtne strategije. Potrebno bi bilo ugotoviti ali se lahko takšna zemljišča in objekti namenijo za reševanje bivanjskih razmer pripadnikov romske skupnosti. Po naših informacijah nekatere romske družine iščejo takšne možnosti. S takšnimi možnimi rešitvami, bi se izognili težavam legalizacij,

lastništva in getoizacije romskih naselij. Lažje bi bilo v takšnem primeru tudi zagotoviti Romom pitno vodo, elektriko ter drugo infrastrukturo.

Lokalne skupnosti:

Veliko občin, kjer živijo pripadniki romske skupnosti nima sprejetega podrobnega področnega programa za Rome. Mnogo občin zaradi finančnih težav nima v svojem proračunu zagotovljena sredstva v občinskem proračunu.

Predlagamo, da se preko državnega proračuna ponovno zagotovijo letna sredstva občinam za urejanje romskih naselij.

Pozivamo občine in Stanovanjski sklad RS k pripravi potreb pri dodelitvi stanovanj za pripadnike romske skupnosti in drugih ugodnosti, ki jih lahko občine koristijo za Rome in jih lahko zagotovi Stanovanjski sklad RS.

Kultura:

MK že vrsto let podpira kulturne, založniške ter informativne dejavnosti romske skupnosti. Ker se dejavnosti na področju kulture povečujejo predlagamo povišanje razpisnih sredstev.

Pozivamo, da MK pri kulturni politiki vključevanja romske skupnosti ponovno pozove k predložitvi mnenj in stališč Svet romske skupnosti RS.

Zaključek:

Za razvoj in izboljšanje položaja romske skupnosti je potrebno razumevanje ter veliko politične volje, predvsem na področjih, s katerimi imamo težave, to pa so bivalne razmere, infrastruktura, izobraževanje in zaposlovanje.

Država Slovenije je v 65. členu Ustave RS zapisala, da položaj in posebne pravice romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ureja zakon. Leta 2007 je Državni zbor RS sprejel Zakon o romski skupnosti v Sloveniji (uradni list št.:33/07, ZromS- 1). Od leta 1995 Vlada RS pripravlja Programe ukrepov za izboljšanje položaja Romov v Sloveniji.

Dejstvo je, da se v vseh teh programih navaja, da je eno izmed prednostnih področjih programa urejevanje bivalnih razmer romske skupnosti. Temeljni problemi pa so predvsem legalizacija romskih naselij in neurejeno lastništvo parcel znotraj naselij.

Od leta 2014 so se zvrstile, tudi zaradi nedostopnosti do pitne vode pripadnikom romske skupnosti, različne tožbe proti Sloveniji na različnih mednarodnih sodiščih. Komisar za človekove pravice pri Svetu Evrope je celo Slovenijo opozoril, da krši človekove pravice Romom glede pitne vode. Prav tako so svoje nezadovoljstvo Sloveniji v zvezi s tem izrekle nekatere mednarodne organizacije in inštitucije.

Kljub prizadevanju Sveta Romske Skupnosti za reševanje tovrstnih težav se romska skupnost v Sloveniji še vedno sooča z različnimi težavami, od diskriminiranosti do pomanjkanja osnovnih življenjskih potreb kot so pitna voda in elektrika.

Mnogokrat smo izrazili prošnjo za pospešitev sprejemanja ukrepov, ki so v pripravi v okviru pristojnih služb in ministrstev vlade.

Sami smo mnenja, da je potrebno za reševanje romske problematike sprejeti sistemske rešitve, ki bi se uresničevale in okrepile med drugim tudi z različnimi programi in razpisi.

Romska problematika se v Sloveniji v veliki meri rešuje na osnovi programov in razpisov, kar pa ni učinkovito in velikokrat ni uravnavano uresničevanju ciljem. Zato je predlog Sveta romske skupnosti Republike Slovenije ter Zveze Romov Slovenije :

„Z sistemskimi rešitvami ter programi za integracijo Romov bi se problematika reševala konstantno in z zagotovljenimi sredstvi“.

Jožef Horvat Sandreli

Predsednik Sveta romske skupnosti Republike Slovenije